

Budapesti Gazdasági Egyetem
Pénzügyi és Számviteli Kar

Czimer Magdolna

Gazdálkodási és menedzsment szak / kis-és
középvállalkozások szakirány

A munkahelyek és a gazdaság védelme a
koronavírus-világjárvány idején egy hazai kkv
vonatkozásában

2021

NYILATKOZAT

Alulírott CZINEK MAGDOLNA büntetőjogi felelősségem tudatában nyilatkozom, hogy a szakdolgozatomban foglalt tények és adatok a valóságnak megfelelnek, és az abban leírtak a saját, önálló munkám eredményei.

A szakdolgozatban felhasznált adatokat a szerzői jogvédelem figyelembevételével alkalmaztam.

Ezen szakdolgozat semmilyen része nem került felhasználásra korábban oktatási intézmény más képzésén diplomaszerezés során.

Tudomásul veszem, hogy a szakdolgozatomat az intézmény plágiumellenőrzésnek veti alá.

Budapest, 2021. év05..... hónap10..... nap

Czinek Magdolna

hallgató aláírása

Czimer Magdolna

Gazdálkodási és menedzsment szak/ kis-és
középvállalkozások szakirány

Beszámoló a szakmai gyakorlatról

2021

Tartalom

1. Bevezetés	1
2. A Mega-Sped Kft. bemutatása	2
2.1. Szervezeti felépítése	2
2.1.1. Mátrix szervezeti forma előnyei	2
2.1.2. A mátrixszervezet hátrányai	3
2.2. Pénzügyi helyzete	3
2.3. Vezetőség	3
3. Aktuális projektek	3
4. Feladataim a szervezetnél	4
4.1 Emberi erőforrás menedzsment folyamatok a Mega-Sped Kft-nél	4
4.2 Szerződés-kötés folyamata a társaságnál	6
5. Összefoglalás	8
6. Irodalomjegyzék	9

1. Bevezetés

A 6 hetes szakmai gyakorlatom helyéül a kecskeméti székhelyű Mega-Sped Kft-t választottam, amely tekintve a kis-és közép vállalkozások specializációját minden követelménynek megfelelt. „Az alkalmazottak létszáma, a cég forgalma és mérlegfőösszege határozza meg, hogy egy cég KKV-nak minősül-e.” (POÓR, J. (szerk.), 2017.) A kisvállalkozások az Európai Unió általi meghatározás alapján 10-50 főig terjedő vállalatok, melyeknek éves forgalma és mérlegfőösszege kevesebb, mint 10 millió euró. A közép vállalkozások az 50-250 főig terjedő alkalmazottal rendelkező vállalatok, melyeknek forgalma kevesebb, mint 50 millió euró, mérlegfőösszege pedig kevesebb, mint 43 millió euró (www.ec.europ.eu).

A világ vállalatainak nagy részét kis-és közép vállalkozások képezik, hiszen körülbelül 95%-át teszik ki. Ez az adat az Európai Unióra levetítve még magasabb, körülbelül 99% (POÓR, J. (szerk.), 2017.). Magyarországon is rendkívül nagy szerepet játszik a gazdaságban, ezért is választottam ezt a specializációt. Az építőipari vállalatnál betekintést nyerhettem egy kkv sajátosságaiba, különböző szegmensek felépítésébe illetve széleskörű munkafolyamatainak működésébe. Szakmai gyakorlati beszámolómban bemutatom a társaságot, a szervezeti felépítését, a pénzügyi helyzetét, aktuális projektjeiket, továbbá az általam végzett feladatok közül kettőt részletesen bemutatok.

2. A Mega-Sped Kft. bemutatása

A kecskeméti székhelyű Mega-Sped Kft. 2009 decemberében alakult, ekkor fő tevékenységi köre a fuvarozás volt. Az egyre szorosabb piaci verseny, illetve a piacok gyors fejlődési dinamikája profilbővítésre kényszerítette a vezetőséget. Ezáltal 2001-től útépítési munkálatok is fűződnek fő profiljukhoz. Egészen széles körben tevékenykednek a kis munkálatoktól, a monumentális projektekig. A kiváló technikai és szakmai tudásuknak köszönhetően 2003-tól már autópálya kivitelezésben is részt vesznek.

Ennek a gyors fejlődési dinamikának köszönhetően ma már tevékenységi körükbe lakóépületek, lakóparkok, út, autópálya és kerékpárút építése, fuvarszervezés, fuvarozás, saját tulajdonú gépek bérbeadása, nyersanyag értékesítés is beletartozik. Télen a nem megfelelő környezeti és időjárási tulajdonságok miatt nem lehet építőipari munkálatokat végezni, ezért ennek az időszaknak a megoldására a cég Kecskemét közigazgatási területén hó-és síkosságmentesít végez októbertől- áprilisig.

Megbízásainak nagyrészt közbeszerzés útján szerzi. Általában a nagyobb munkák 1-2 éves vagy éves szerződéssel jönnek létre. Ezáltal kevesebb alkalmi munkát vállalnak, hiszen az év nagy részében már lekötésre kerültek kapacitásukat tekintve. A közbeszerzési eljárásnak köszönhetően az árazásuk a piaci versenytársakhoz igazodik, hiszen az eljárás kizárja a túl alacsony, illetve magas árképzést.

2.1. Szervezeti felépítése

Tekintve, hogy a cégnél rendkívül sok projekt és pályázat kivitelezésére van szükség, szervezeti felépítését projektorientált mátrix szervezeti struktúra jellemzi. A lényege, hogy két egymástól független, de mégis egyenrangú vezetési funkciót alkalmaznak, vagyis kétdimenziós szervezeti forma. Ennek a felépítésnek a lényege a folyamatos változás hiszen, általában egy adott, ideiglenes projekt miatt jönnek létre.

2.1.1. Mátrix szervezeti forma előnyei

„A többdimenziós formák segítenek az egyszerűbb formák hátrányait kiküszöbölni.” (DEMETER, K. (szerk.), 2019.) A mátrixstruktúra rugalmas, alkalmazkodó. A döntések, egyszerre több szakmai szempont alapján, minden érintett közreműködésével születik meg. A felső vezetés tehermentesítésével különböző vezetési funkciókat hoznak létre. Ebben a szervezeti struktúrában a leghatékonyabb a problémamegoldás, hiszen a csapatmunkában való részvétel elengedhetetlen eszköze a projektorientált szervezetnek. Segítségével optimalizálható a kapacitásfelhasználás. A mátrixszervezetben való részvétel az embereket ösztönzi, hogy

jobban teljesítsenek, hiszen egy folyamatos kreatív csapatban vesznek részt, amelyben szükség van a kontrollra, a megfelelő döntésekre és együttműködésre ellenben egy folyamatosan versengő alá-fölé rendeltségű környezettel (DOBÁK, M., ANTAL, ZS. , 2016.).

2.1.2. A mátrixszervezet hátrányai

„A mátrixszervezet legfőbb hátránya a teljesítmények és felelőségek elhatárolásának problémáival függ össze.” (DOBÁK, M., ANTAL, ZS. , 2016.) Alapvetően ez a szervezeti forma a kompromisszumos döntéseken alapszik, hiszen mind a két dimenzió vezetője szeretné a saját akaratát érvényesíteni. Alapvető problémája a folyamatos erőviszony változásnak egy-egy projekt miatt, hogy az egykori alá fölé rendeltséget nem tudják elengedni, ezért célszerű egy külső vezetőt behozni az ilyen esetekben. Lassú döntések veszélye fenyegeti a szervezeti formát a folyamatos együttes döntés miatt, ez pedig könnyen a felelősségtől való elhatárolódást eredményezheti a dimenziók vezetőinél. Nagyon gyors döntéseket igénylő feladatokban a vállalat megbénulhat és ez rendkívüli károkat okozhat a szervezetben (DOBÁK, M., ANTAL, ZS. , 2016.).

2.2. Pénzügyi helyzete

A társaság évente készít beszámolót. A magyar számviteli törvény szerint az éves beszámoló részei: mérleg, eredménykimutatás, illetve a kiegészítő melléklet, amely tartalmazza a saját tőke változását és a cash-flow kimutatást.

Tekintve a nagymértékű számlákat, illetve a rövid lejáratú fizetési határidőt a társaság idegen tőke bevonására kényszerül. Erre jó példa a vállalkozásban a folyószámlahitel, amely egy a keret mértékéig, átmenetileg igénybe vehető hitel. A vállalkozás hosszú lejáratú kötelezettségeit a beruházási és fejlesztési hitelek teszik ki (www.opten.hu).

2.3. Vezetőség

- Tulajdonos: Szabadszállási Mihály
- Ügyvezető: Héjjas Balázs
- Műszaki igazgató: Selmeczi György
- Gazdasági igazgató: Makány Annamária

3. Aktuális projektek

Szakmai gyakorlati időm során a cég több kivitelezésben is részt vett. Az alábbi aktuális munkákat ismerhettem meg a szakmai gyakorlatom során:

2018-ból áthúzódó projektek:

- Parkfenntartási szolgáltatás végzésére Kecskemét város közigazgatási területén

2019-ből áthúzódó projektek:

- Ménteleken a Kecskeméti utcában családi ház építése. -Kecskemét, Kecskeméti utca
10689/10 hrsz
- Ménteleken a Kecskeméti utcában családi ház építése. -Kecskemét, Kecskeméti utca
10689/11 hrsz
- Ménteleken a Kecskeméti utcában családi ház építése. -Kecskemét, Kecskeméti utca
10689/12 hrsz

2020-ból áthúzódó projektek:

- M4 Abony-Törökszentmiklós közötti szakasz (90-859-109+460kmsz.) kivitelezési munkáin belül földmunka
- Nagykőrösön belül belterületi csapadékvíz elvezetése, csatornázási munkák

2020-ban leszerződött de el nem kezdett:

- Nagykőrös, Luther utca felújítási munkálatai kivitelezése
- Nagykőrös, Bethlen Gábor utca felújítási munkálatai kivitelezése

A költségek és az erőforrások optimalizálása érdekében kooperációs társaságként működnek együtt a Magas-és Mélyépítő Kft-vel, illetve a Prím-Út Kft-vel.

4. Feladataim a szervezetnél

A 6 hetes szakmai gyakorlatom során több gazdasági folyamatban is részt vettem, időszaknak megfelelően. Habár nagyon sok részbe betekintést nyerhettem, kettő fő feladatot szeretnék kiemelni ezek közül. Az egyik az emberi erőforrás menedzsment folyamataink elemzése, illetve az ahhoz kapcsolódó feladatok ellátása. Másrészt a szerződések elkészítése, előkészítése aláírásra és az aláírt példányok nyilvántartása.

4.1 Emberi erőforrás menedzsment folyamatok a Mega-Sped Kft-nél

A humán erőforrás menedzsment az egyik legérzékenyebb területe a társaság irányításának. A cég sikerének egyik fő alappillére a jól képzett munkaerő és azok fejlődésének és továbbképzésének biztosítása. Ezekhez a folyamatokhoz lehetőséget adnak a munkavállalóknak különböző továbbképzésekre, a pénzügyi ösztönzés mellett továbbá egyéb motivációs elemek is megjelennek, mint például munkakörnyezet vagy tudás menedzsment. A társaságnál észrevételeim alapján mind a pozitív mind a negatív ösztönzési folyamatokat igénybe veszik, természetesen inkább a pozitívra fektetve a hangsúlyt.

A vállalkozás az alkalmazottak kiválasztásánál nem vesz igénybe segítséget külső cég formájában. A hr-es feladatokat a cégen belül végzik, ezáltal nagyobb betekintés kaphattam a folyamatokba, amelyekből elsősorban a munkavállalók be-és kiléptetését kaptam feladatomul.

A dolgozók beléptetésénél elsődlegesen a személyes iratok és a bizonyítvány –amennyiben szükséges a munkakör betöltéséhez- fénymásolását szükséges elvégezni. Majd kérelmezni egy beutalót a munkavállaló számára a munkaköri alkalmassági vizsgálatra. Ezt követően a munkavállaló egy személyes adatlapot tölt ki adataival, amely alapján elkészíthető számára a munkaszerződését. A szerződésen kívül még munkaügyi tájékoztatót, illetve munkaköri leírást kell adni a munkavállalónak a jogszabályban meghatározott 15 napon belül.

A társaságnál a tűz-és balesetvédelmi előadás egy videóanyagon keresztül elérhető, amit a munkába lépés előtt meg kell tekinteniük a leendő kollégáknak. Amelyet a tűz-és munkavédelmi naplóban egy aláírással igazolnak. A munkába állás előtt egyéni védőeszközzel és munkaruhával kell ellátni a munkavállalót, amelyek a társaságnál a következők:

- munkavédelmi bakancs
- jól láthatósági kantár vagy mellény
- védősisak
- szükség esetén, ha a munkakör igényli, védőkesztyű
- munkaruha: kabát, nadrág, póló

Majd egy T1041 nyomtatványon keresztül kell bejelenteni a munkavállalót a NAV felé, amelyről visszaérkezik egy ún. nyugta amelyet az OEP kiskönyvével, az előző munkahelyről kapott munkáltatói igazolásával megszűnéskor és az adatlappal a bírósági letiltással végrehajtandó tartási kötelezettségekről a személyi anyagához fűzzük és megőrizzük.

A munkaviszony megszűnése a társaságnál általában közös megegyezéssel vagy munkavállalói felmondással történik. Kézhez kapva a munkaviszony megszűnésére vonatkozó jognyilatkozatot elkezdődnek a kiléptetési folyamatok. A munkavállaló elsődlegesen leszámol a nála lévő cég tulajdonát képező eszközökkel. Ez a folyamat a szellemi dolgozókat érinti leginkább, hiszen náluk fordul elő, hogy céges telefont, autót, laptopot kapnak. Ez egy visszavételezési jegyzőkönyvben van vezetve.

Ezt követően bekérésre kerül a munkavállalótól a jelenléti ív, amely alapján szükséges elvégezni a bérszámfejtést a munkavállaló részére a Paraméter bérszámfejtő rendszerben. Az ellenőrzés után kiállításra kerülő munkáltatói igazolásokat 2 példányban: SZJA adatlap,

járadékigazolás, igazolás álláskeresési járadék megállapításához, adatlap a bírósági letiltással végrehajtandó tartási kötelezettségekről, valamint rögzítjük a biztosítási időszakot az OEP kiskönyvbe. A T1041 nyomtatványon a munkaviszony megszűnését követő 15 napon belül szükséges jelenteni a jogviszony megszűnését a NAV felé. A munkáltatónak a munkavállaló bérét legkésőbb 5 napon belül ki kell fizetnie. A munkaviszony megszűnését követően is nagyon fontos a személyi anyagok megőrzése.

4.2 Szerződéskötés folyamata a társaságnál

A szerződéskötés folyamata a szerződéskötési információs adatlap kitöltésével indul, az adatlapot a projektvezető tölti ki, amely tartalmazza:

- indítás dátumát,
- munkaszámot,
- szerződésszámot,
- szerződés jellegét,
- szerződő feleket illetve státuszukat,
- szerződés tárgyát,
- szerződéses összeget,
- szerződés határidejét,
- építési engedély számát,
- információt arra vonatkozóan, hogy közbeszerzési eljárás keretén belül zajlanak-e a munkálatok,
- a kapcsolattartókat,
- megrendelői szolgáltatás mértékét,
- biztosítékokat: teljesítési biztosíték %-a, teljesítési biztosíték ideje, típusa, jótállási biztosíték %-a, jótállási biztosíték ideje, jótállási biztosíték típusa,
- kötbér mértékét, típusát,
- illetve egyéb információs blokk, ahol kiegészítő feljegyzést lehet tenni a szerződéssel kapcsolatosan.

Az adatlap alapján a szerződésmenedzsmenttel megbízott munkatárs elkészíti a szerződést. A kész szerződés véleményezésre tovább küldésre kerül a gazdasági illetve műszaki igazgató részére. A véleményezésre kiküldött szerződések ún. felzetlappal vannak ellátva, amely tartalmazza:

- a szerződés számát,

- megrendelőt,
- szerződéskötő felet,
- szerződés tárgyát,
- szerződéses elszámolás,
- szerződéses ár megadója,
- szerződés határideje,
- biztosítékok,
- biztosítékok feltételei: teljesítési, jótállási, szavatossági,
- kötbér mértéke, típusa,
- egyéb információk, észrevétel.

A véleményezés során a gazdasági igazgató a gazdasági részeket a műszaki igazgató a műszaki tartalomra vonatkozó részeket ellenőrzi le, majd hagyja jóvá a felzetlapon. A felzetlap észrevétel blokkjában az esetleges változtatásokra vonatkozó utasításokat közli.

Ezek után a szerződésmenedzserrel foglalkozó munkatárs a javasolt módosításokkal elektronikus úton kiküldi a vállalkozó vagy megrendelő részére a szerződést, melyet aláírás után a szerződéses partner megküld két példányban a Mega-Sped Kft részére. Miután a társaság részéről is aláírásra kerül a szerződés 1 példányt visszapostáznak a szerződéses partner részére.

Az aláírt szerződés a szerződésnyilvántartó rendszerbe feltöltésre kerül. A szerződésnyilvántartó rendszer tartalmazza:

- az adott projekt nevét
- szerződés számát
- az évet
- szerződéskötő felet
- szerződés tárgyát
- szerződés összegét
- szerződéskötés dátumát
- munka kezdésének és befejezésének dátumát
- garancia idejét
- szerződés csatolmányát
- szerződés állapotát
- egyéb megjegyzéseket

A szerződésnyilvántartó rendszerben közölt adatok alapján nyomon követhető 1-1 szerződés státusza, leszűrhető az adott projektre vonatkozó összes szerződés, illetve a szerveren keresztül bármely érdekelt fél be tudja hívni magát a szerződést.

5. Összefoglalás

A 6 hetes szakmai gyakorlatom során a társaságnál rengeteg különböző folyamatba volt alkalmam betekintés nyerni. Ezt azért is tartottam fontosnak, hiszen a gazdálkodási és menedzsment szakot is kifejezetten szerteágazónak találom. A konzulensem a cégnél igyekezett hetente más-más területre helyezni, amelyeket majd a későbbiekben kamatoztatni tudok. Betekintést kaptam a műszaki előkészítésbe, azon belül pedig megismerhettem a közbeszerzési folyamatokat. Feltérképeztem a számviteli rendszert, illetve számlázási folyamatokat. A projektmenedzsmenthez kapcsolódó folyamatokba is széles körű betekintés kaptam. Előzőekben részletezett emberi erőforrás menedzsment, bér és munkaügyi rendszer megismerése, illetve a szerződéses folyamatok pedig a mindennapi fő feladataim közé tartoztak. Véleményem szerint nagyon hasznos volt a szakmai gyakorlatomon eltöltött idő, hiszen a tanulmányaim során megszerzett elméleti tudást gyakorlati szempontból is biztosabb alapokra helyeztem.

Észrevételeim alapján a társaság több különböző rendszert használ, a folyamatok optimalizálása céljából javaslom egy vállalatirányítási rendszer bevezetését. A komplex vállalatirányítási rendszer bevezetésével a folyamatok átláthatóbbak, nyomon követhetőbbek lesznek. Segítségükkel jelentősen lehet növelni a produktivitást, az emberi erőforrásokkal való gazdálkodást, felgyorsulnak a folyamatok, csökkenek az adminisztratív terhek. A vezetői döntésekhez szükséges információk megbízhatóbb forrásból származhatnak.

A társaság nyitott egy új vezetői döntéstámogató rendszer bevezetésére. Több próbálkozásuk volt már erre, de azt a rendszert, amely az építőipar specifikumait megfelelően kezeli nem sikerült még megtalálni.

6. Irodalomjegyzék

1. Demeter, K. (szerk.) 2016: *Termelés, szolgáltatás, logisztika* [Digitális kiadás.] Budapest: Wolters Kluwer Kft.. Elérhető: https://mersz.hu/hivatkozas/wk88_49_p11#wk88_49_p11 [Hozzáférés dátuma: 2021.02.25.]
2. Dobák Miklós–Antal Zsuzsa (2016): *Vezetés és szervezés* [Digitális kiadás.] Elérhető: Akadémiai Kiadó Letöltve: https://mersz.hu/hivatkozas/dj147vesz_125_p7#dj147vesz_125_p7 [Hozzáférés dátuma: 2021.03.18.]
3. Poór, J. (szerk.) 2017: *Menedzsment-tanácsadási kézikönyv* [Digitális kiadás.] Budapest: Akadémiai Kiadó Elérhető: https://mersz.hu/hivatkozas/dj212mtkk_637_p2#dj212mtkk_637_p2 [Hozzáférés dátuma: 2021.04.06.]

Internetes hivatkozások:

1. ec.europa.eu, *What is an SME?* Elérhető: https://ec.europa.eu/growth/smes/sme-definition_en [Hozzáférés dátuma: 2021.03.20.]
2. opten.hu, *Mega-Sped Kft.* Elérhető: <https://www.opten.hu/mega-sped-kft-c0309105089.html> [Hozzáférés dátuma: 2021.03.15.]

Czimer Magdolna

Gazdálkodási és menedzsment szak/ kis-és
középvállalkozások szakirány

A munkahelyek és a gazdaság védelme a
koronavírus-világjárvány idején egy hazai kkv
vonatkozásában

2021

Tartalomjegyzék

1	Bevezetés	1
2	Válságkezelés Magyarországon.....	2
3	Az EU támogatása a Covid-19 idején.....	3
4	A Magyar Fejlesztési Bank szerepvállalása.....	4
4.1	Hitelezési programok.....	4
4.2	Garanciaprogramok	5
4.3	Tőkeprogramok	6
5	A Mega-Sped Kft bemutatása	7
6	A koronavírus hatásai a Mega-Sped Kft-re	8
6.1	Gazdasági hatása.....	8
6.2	Emberi erőforrás gazdálkodásra való hatása	8
6.3	A munkafolyamatokra való hatása	9
6.4	Munkavégzésre való hatása	10
7	A társaság által igénybe vett, engedmények támogatási programok	10
7.1	GINOP-5.1.1-15- Út a munkaerőpiacra	11
7.2	GINOP-5.2.1-14 Ifjúsági Garancia program	12
7.3	Hitelmoratórium	15
7.4	Szép Kártya kedvezményes adózás	16
7.5	Védőoltásra való ösztönzés	16
8	A koronavírus hatásai a jövőre nézve	17
9	Összegzés.....	20
10	Irodalomjegyzék.....	22

1 Bevezetés

A 2020-as év legaktuálisabb témája világszerte a Covid-19 világjárvány volt, amely még napjainkban is komoly problémát jelent az élet minden területén. Gazdaságilag a világ összes pontján súlyos károkat okozott, amelyek enyhítésére világszerte az országok mentőcsomagokat hoztak létre a gazdasági szereplők számára. Dolgozatomban a kis-és középvállalkozások helyzetére a koronavírus járvány alatt, illetve azok megsegítésére létrehozott rendelkezésekre és pályázatokra fókuszálok. Továbbá a témát bemutatom egy hazai kkv vonatkozásában is.

Az Európai Unió tagállamai együttműködésével a vírus terjedésének megállításán dolgozik, illetve intézkedéseket nyújtanak, a Covid-19 világjárvány negatív gazdasági és társadalmi hatásának enyhítésére, illetve a helyreállítási lehetőségeken is dolgoznak. Dolgozatomban kitérek az Európai Unió által létrehozott helyreállítási tervre, illetve a kkv-k megsegítését célzó programra is.

A legtöbb vállalkozás életében jelenleg a koronavírus világjárvány által okozott negatív gazdasági hatások, illetve az az által bekövetkezett válság kezelése okozza a legnagyobb feladatot. Dolgozatomban bemutatom a kormány általános intézkedéseit a járvány alatt, mely során ismertetem az járványkezelés „5 alappillérjét”, továbbá, hogy miért volt determinálható, hogy Magyarország gazdaságára komoly befolyással fog rendelkezni a válság.

A világjárvány hatására a Magyar Fejlesztési Bank szerepvállalása elengedhetetlen a gazdasági támogatásban. Különbféle „mentőcsomagokat” hoztak létre a hazai kkv-knak, melyek legfőbb elemei a hitel-, a garancia-, illetve a tőkeprogramok.

Szakmai gyakorlatom a kecskeméti székhelyű Mega-Sped Kft.-nál töltöttem, amely egy építőipari vállalkozás. A koronavírus világjárvány alatti bizonytalanság az összes építőipari cégnél hatalmas problémát jelentett, hiszen kétséges volt, hogy lesz-e elég megrendelésük, közbeszerzésre lehetőségük, illetve milyen lesz a likviditási helyzetük. Ez a bizonytalanság még most sem tűnt el teljesen, hiszen még mindig kutatják, milyen lesz a végkimenetele a járvány okozta gazdasági válságnak. Az alábbi dolgozatban koronavírus hatását elemzem a Mega-Sped Kft. tekintetében, illetve az igénybe vett támogatások felhasználásának módját mutatom be. Mindemellett pedig a járvány lehetséges jövőbeli hatásait vizsgálom az építőiparra és a társaságra nézve. Majd dolgozatomban befejezésében ismertetem javaslataimat a vállalkozás számára.

2 Válságkezelés Magyarországon

A 20. században a válságkezelés még egyenlő volt a felszámolás vagy csődeljárás alatt álló cég ügyfeleit kárpótolni, illetve a cég „romjainak” minél hamarabbi eltakarítása, mintsem ezek megelőzése. Mára már a gyors technológiai fejlődésnek köszönhetően a vállalkozások időben tudják észlelni a bajt, amely változtatásra készíti őket. Jobb stratégia a megelőzés, mint eljutni, addig, hogy egy tényleges válságot keljen kezelniük (NOSZKAY E., 2018).

Sajnos azonban vannak olyan esetek, amikor lehetetlen előre látni egy válságot. Ilyen a Covid-19 világjárvány is, melynek hatására rengeteg vállalkozás került nehéz helyzetben világszerte. A KSH adatai szerint Magyarországon 2020 második negyedévében 13,5 %-kal csökkent a GDP, amely az adatszolgáltatás fennállása óta a legnagyobb visszaesésnek számít, tekintve, hogy a 2008-as világválság idején sem volt ilyen mértékű csökkenés. A járvány megjelenésekor már determinálható volt, hogy Magyarországot erősen fogja érinteni a válság, gazdasági helyzete miatt, hiszen versenyképessége igen alacsony az EU országaihoz képest. Tekintve, hogy az export kiemelkedő részét külföldi tulajdonú vállalkozások állítják elő. Továbbá az ország hiányt szenved magasan képzett munkaerőből, aminek egyik oka külföldre vándorlás. Az alapjáraton gyenge valutánk pedig a világválság hatására folyamatosan tovább gyengül (MELLÁR T., 2020.).

A magyar kormány a válság kezelésére összeállított gazdaságvédelmi akciótervében összesen öt fő területet határozott meg, melyet Dr. György László államtitkár ismertetett. Az első a munkahelyek védelme és megőrzése, amelyet a munkahelyek számára hitelmoratóriummal, járulékfizetési kötelezettségek mentesítésével, illetve a munkáltató által fizetendő terhek átvállalásával eszközölnék. Továbbá a kisvállalkozók mentesítést kapnak a „kata” megfizetése alól. A második fő terület a munkahelyek teremtése, amelyről úgy vélekedett a miniszterelnök, hogy amennyi munkahely a járvány áldozata lett, annyi új munkahelyet teremtenének a helyére. A harmadik terület a veszélyhelyzet miatt leállítani kényszerült ágazatok megsegítése, mint például a turizmus, a vendéglátás, a filmipar, kulturális szolgáltatások és dizájnertevékenységek. Továbbá ide sorolhatjuk a nehéz helyzetbe került szektorok megerősítését, amelyekben alapjáraton erős a magyar gazdaság, mint például az építőipar és mezőgazdaság. Ezen terület megsegítését az Európai Unió támogatásával végzik. A negyedik fontos terület a vállalkozások finanszírozása, amelyet a kormány a Magyar Fejlesztési Bank által összeállított mentőcsomagok által visznek végbe. Végül az ötödik pillérben fontosnak

tartják, hogy a magyar gazdaság újraindítását együttes erővel oldja meg az ország és fenntartható módon menjen a folyamatos előrelépés (MELLÁR T., 2020.).

3 Az EU támogatása a Covid-19 idején

A koronavírus világjárvány első európai megjelenése után nem sokkal, 2020 áprilisában az Európai Unió létrehozta az uniós helyreállítási alapot a járvány negatív gazdasági következményeire adott válaszként. Majd májusban az Európai Bizottság az alappal és a hosszútávú költségvetési terv együttműködésével létrehozta az európai uniós helyreállítási tervet. Ennek a tervnek az eszköze a Next Generation EU 750 milliárd euró keretösszegű helyreállítási csomag (www.consilium.europa.eu).

A Next Generation EU és az Európai Unió által létrehozott 2021-2027-es időszakra szóló 1074,3 milliárd euró többéves pénzügyi keret együttesen több mint 1,8 billió euró. Ezzel a rekordösszeggel kívánja helyreállítani az EU a gazdaságát (www.ec.europa.eu).

Az Európai Unió alapvetően fontosnak tartja a kis-és középvállalkozások támogatását. Hiszen a piaci verseny fenntartásához szükséges a kisebb vállalkozások segítése, hogy az erős piaci versenyben lévő nagyvállalkozások mellett egyáltalán versenyben maradjanak. Ezeket keresztül alapvetően nem politikai célokat is meg lehet valósítani, mint például a munkanélküliség csökkentése és a hanyatló ágazatok fejlesztése (KENDE T., 2016.).

Az Európai Bizottság, illetve Európai Beruházási Bank Csoport által létrehozott „átfogó csomag” a kkv-k támogatását is magában foglalja. Erre a részre egymilliárd eurót különített el a Bizottság az Európai Stratégiai Beruházási Alapból, amely százezer európai vállalkozás likviditását biztosítja. Továbbá 2020. áprilisban az Európai Bizottság 8 milliárd eurót bocsátott rendelkezésre az EU tagállamok kis-és középvállalkozásainak támogatására. Majd decemberben megállapították, hogy a Páneurópai Garanciaalap is megfelel az uniós állami támogatások szabályainak, ezáltal további 200 milliárd euró kerül mozgósításra az európai kkv-k megsegítésére (ww.ec.europa.eu).

A SURE, vagyis a szükséghelyzeti munkanélküliségi kockázatokat mérséklő ideiglenes támogatást nyújtó európai eszköz 100 milliárd euróig biztosít támogatást, kedvező feltételek mellett az Európai Unió tagállamainak a munkahelyek megőrzésének céljából. Hozzájárulnak, hogy az országok biztosítani tudják a csökkentett munkaidős foglalkozás, illetve az egyéb

hasonló intézkedéseket. Ezzel védve a munkáltatókat és a munkavállalókat az esetleg munkanélküliségtől (www.ec.europa.eu).

„Az (EU) 2020/672 tanácsi rendelet (a továbbiakban: SURE-rendelet) meghatározza a Covid19-járvány okozta súlyos gazdasági zavarral küzdő, vagy annak komoly veszélyével fenyegetett tagállamoknak nyújtandó uniós pénzügyi támogatás jogi keretét.” (www.eur-lex.europa.eu)

Magyarország 2020. augusztus 06-án a SURE keretből összesen 504 millió eurót vett igénybe a munkahelyek védelmére, az emberek megtartására, továbbá néhány egészséggel kapcsolatos intézkedés finanszírozásához (www.cc.europa.eu).

4 A Magyar Fejlesztési Bank szerepvállalása

A Magyar Fejlesztési Bank 1490 milliárd forinttal támogatja a mikro-kis-közép-és nagyvállalatokat gazdaságilag. Többféle “mentőcsomagot” hoztak létre a magyar vállalatok rövid-közép és hosszútávú igényeire, amelyek 2020. április 30-tól elérhetőek (www.vallalkozztudatosan.hu).

Ezen program főbb elemei:

4.1 Hitelezési programok

MFB Krízis Hitel

Ezen hitelek elsősorban már meglévő vagy új kkv-k igényelhetik. 1-150 millióig terjedő hitelösszeg, fix 2,5%-os kamattal, 80%-os állami kezességgel, amely felhasználható beruházásokra, befektetésekre, forgóeszközökre és az általános likviditás megőrzésére. Célja az olyan nehéz helyzetben lévő mikro-, kis- és középvállalkozások finanszírozása, amelyeknek valamely oknál fogva pl. magasabb kockázati profil, más hitelintézeteknél elutasítják hiteligényüket. (www.mfb.hu)

MFB Versenyképességi Hitelprogram

Tekintve a nagyméretű hitelösszeget ez a program a nagyvállalkozásoknak, illetve a jelentős beruházást tervező kis-, vagy középvállalkozások. 1 milliárd és 10 milliárd közötti összeg igényelhető, forintban vagy euróban szintén fix 2,5%-os kamattal, 80%-os állami kezességgel. A program célja a kis-és középvállalkozások koronavírus járvány okozta gazdasági

veszteségeinek csökkentése, a hosszútávú likviditásuk és hitelképességük biztosítása és versenyképességük növelése. A hitel igénybe vehető beruházásokra, forgóeszközökre, akvizícióhoz kapcsolódó befektetett pénzügyi eszközök vásárlására, illetve hitelkiváltás céljából is (www.mfb.hu).

Mikro- és Kisvállalkozások Technológiai Korszerűsítése Célú Hitelprogram (GINOP-8.3.5)

Ebben a programban kétféle lehetőség közül válaszhatnak a vállalkozások. Az első, az ún. „A” hitelcél egy éven túli lejáratú kölcsön, melynek célja a korszerű technológia megteremtése és bővítése a finanszírozási formákhoz nem megfelelően hozzájutó mikro-,kis- és középvállalatokban. Az igényelhető hitelösszeg 1 millió Ft-tól 150 millió Ft-ig terjed, 0%-os kamattal és saját forrással. Másrészt a KATA-s, illetve kezdő vállalkozások maximum 25 millió Ft-ig igényelhetik meg. „Kezdő vállalkozásnak tekintendő az a vállalkozás, mely nem rendelkezik egy lezárt, teljes (12 naptári hónapot jelentő) üzleti évvel.” (www.mfb.hu)

A „B” hitelcél egy éven túli lejáratú forgóeszköz kölcsön, amely az elszámolható költségeken belül maradvá finanszírozza a készletbeszerzést és a működési költségeket. Az igényelhető hitelösszeg 1 millió Ft-tól 300 millió Ft-ig terjed, 0%-os kamattal és saját forrással (www.mfb.hu).

4.2 Garanciaprogramok

Az MFB-hez tartozó Garantiqua Hitelgarancia Zrt. fő profilja, hogy a vállalkozásokat készfizető kezességvállalással segíti, melynek lényege, hogy amennyiben az adós nem képes hitelét fizetni, akkor vállalják, hogy a bank a kezeshez fordul a tartozás kiegyenlítéséért. Ezáltal persze az életképes vállalkozások vehetik igénybe ezt a programot.

Krízis garanciaprogram

A Garantiqua Hitelgarancia Zrt. a koronavírus világjárvány okozta negatív következményekre létrehozott egy 500 milliárd forintos keretű csomagot a hazai kkv-k és nagyvállalatok megsegítésére. Ezzel támogatva likviditásukat és a munkahelyek megőrzését. Felvehető folyószámlahitelek, beruházási hitelek és forgóeszköz hitelek finanszírozására, de a felvett hitelösszeg nem haladhatja meg a 2019 évi árbevételük 25%-át vagy a vállalat által kifizetett éves bér- és járulékköltség kétszeresét. Az éves díj a kkv-k esetében a felvett hitelösszeg 0,25-1%-a, nagyvállalatoknál ez a kétszerese (www.cegkassza.blog.hu).

4.3 Tőkeprogramok

Az MFB csoport tagja a Hiventures Zrt. négy új mentőprogramot hozott létre, összesen 371 milliárd forint keretösszegben a magyar vállalkozások számára a járvány okozta negatív hatások miatt.

KKV mentő tőkeprogram

Célja az olyan kkv-k megsegítése, fizetőképességük megőrzése amelyek már a járvány előtt életképesek, sikeresek voltak. Céljuk továbbá a vállalkozások hazai kezekben tartása. Olyan kkv-k pályázhatnak erre a hitelprogramra, akik igénybe veszik a hitelmoratóriumot, illetve minimum 100 milliárd forint árbevétellel rendelkeznek. 50-250 millió forint közötti hitelösszeg igényelhető, amely nem lehet több a 2019 évi árbevétel felénél. Igényelhető bér-adó-és szállítói kifizetések, valamint hitel-és kamattörlesztés, cash-flow finanszírozás és beruházás céljából is (www.valsagcsomagok.hiventures.hu).

Startup mentőprogram

A startup mentőprogram célja, hogy a járvány miatt likviditási problémákkal küzdő startupok gyors finanszírozási forráshoz jussanak egy meghatározott ideig, amely esetben 6-12 hónap. A mentőprogram összesen 4 csomagot foglal magában, amelyek már egy érettebb startup által vehetők igénybe (www.valsagcsomagok.hiventures.hu).

- Mini csomag: Abban az esetben igényelhető, ha a startup már legalább 50 millió forint értékű kockázati tőkebefektetésben részesült. Az igényelhető összeg 65 millió forint, amelyet személyi jellegű ráfordításokra, anyag- és operációs költségek finanszírozására vehetnek igénybe.
- Midi csomag: Abban az esetben igényelhető, ha a startup 100 millió forint kockázati tőkebefektetésben részesült és validált üzleti modellel rendelkezik vagy 10 millió forint árbevétele származott 2018-tól kezdődően a finanszírozni kívánt termékekből/szolgáltatásokból, vagy B2C területen 3000 aktív ügyféllel rendelkezik, B2B terület esetén legalább 100 ügyféllel rendelkezik vagy megrendelt pilottal rendelkezik. 100 millió forint az igényelhető összeg.
- Maxi csomag: Szintén abban az esetben vehető igénybe, ha a startup már legalább 100 millió forint kockázati tőkebefektetésben részesült. Továbbá 2018-tól kezdve valamely évben minimum 50 millió forint árbevétele származott a finanszírozandó termékből/szolgáltatásból. Ezenfelül teljeskörű menedzsmenttel, illetve érvényesített

marketing és sales csatornákkal rendelkeznek. Az igényelhető finanszírozás 150 millió forint.

- Maxi+ csomag: Hasonló a maxi csomaghoz, annyiban eltérve, hogy legalább 100 millió árbevétellel kell rendelkeznie a vállalkozásnak. Azon startupok veszik igénybe ezt a csomagot, amelyek már túl értek a maxi csomaghoz így nagyobb befektetésre van szükségük gyorsabb átfutási idővel. A csomag felvehető hitelösszege 300 millió forint.

Krízis Tőkeprogram

A krízis tőkeprogram 3 különböző módon célozza magát a járvány alatt nehéz helyzetbe került kis-közepes- vagy nagyvállalatokat. A restrukturálási fókusz célja elsősorban vállalkozások növekedésének visszaállítása. A tranzakciós fókusz lényege olyan akvizíció, illetve fúzió finanszírozása mely során a vállalkozás többsége hazai tulajdonban van. Végül a gazdaságfejlesztési fókuszban azok a vállalkozások vannak, melyeknek nincs elég tőkéjük a megalakuláshoz vagy fennmaradáshoz, de gazdasági szempontból szükséges a létezésük. A hitelkeret mindhárom fókusz esetében 500 milliótól 150 milliárdig terjed, amelyet forgóeszköz, forgótőke, beruházás, részesedésvásárlás és fejlesztés finanszírozására, valamint hitelkiváltásra használható fel (www.valsagcsomagok.hiventures.hu).

5 A Mega-Sped Kft bemutatása

A kecskeméti Mega-Sped Kft. 1996-ban kezdte meg működését, először fuvarozásra specializálódva. Majd később az egyre erősödő piaci versenyhez igazodva profilját bővítette. Míg régen működőképes volt, hogy egy társaság egy adott területen tevékenykedett, mára már a többlábbon állás elengedhetetlen egy sikeres vállalkozáshoz. 2001-től a társaság belekezdett az építőiparba. 2003-tól kezdve sikereik egyre fokozódtak és már autópálya építésre is megbízásokat kaptak. Erre a profilbővítésre a mai napig keresik a lehetőségeket. Jelenleg útépitési, lakóházak építése, gépek bérbeadása, fuvarszervezés és nyersanyag értékesítés tartozik fő profiljukba. Télen, az építőipar szezonálisága miatt hó-és síkosságmentesítést végeznek Kecskemét területén, októbertől-márciusig.

6 A koronavírus hatásai a Mega-Sped Kft-re

6.1 Gazdasági hatása

Általánosságban elmondható, hogy a koronavírus-világjárvány az építőipari szektorra is negatív hatással volt. Az ipari rendelésállomány jelentős csökkenésének többféle oka van. A 2019. évi uniós és a hazai önkormányzati választások is befolyásolták, hiszen az egymást erősítő építési-beruházási megrendelésekre kedvezőtlen hatása miatt 2019 év végén 10%-kal, 2020 év közepére, pedig a Covid-19 hatására már 20%-kal csökkent ez az állomány. A közbeszerzések tekintetében a 2020-as számok a 2019-esnek csak az 57%-át érték el, értékük pedig 76%-át (www.bkbkik.hu). Az építőipari termelés, pedig az előző évi adatokkal összevetve 2021 februárjára 16,1 százalékponttal esett vissza (www.ksh.hu).

A társaság esetében ugyan nem lett kevesebb megrendelés, de voltak, amelyek nem tudtak megvalósulni, ezért az erőforrásokat más beruházásokba csoportosították át. Az egyik legnagyobb meg nem valósult projekt az 54. Nemzetközi Gyermekek Játékai, amelynek 2020-ban Kecskemét adott volna otthont. A projekt keretében iskola, kollégium és sportlétesítmények felújítására is sor került volna. Habár a megrendelések számában nem érezhető a válság mégis problémát jelent, hogy nagy volumenű munkák nem tudtak elindulni és jelen helyzetben nincs is rálátás, hogy ezek mikor tudnak megvalósulni. A társaság jelenleg törekszik arra, hogy minden felkeresést teljesítsen, természetesen a prioritás felállításával. Legnagyobb mértékű munkálataik jelenleg az M4-es autópálya Abony és Törökszentmiklós közötti szakasza, hiszen az útépitésben kevésbé volt érezhető a megrendelések visszaesése.

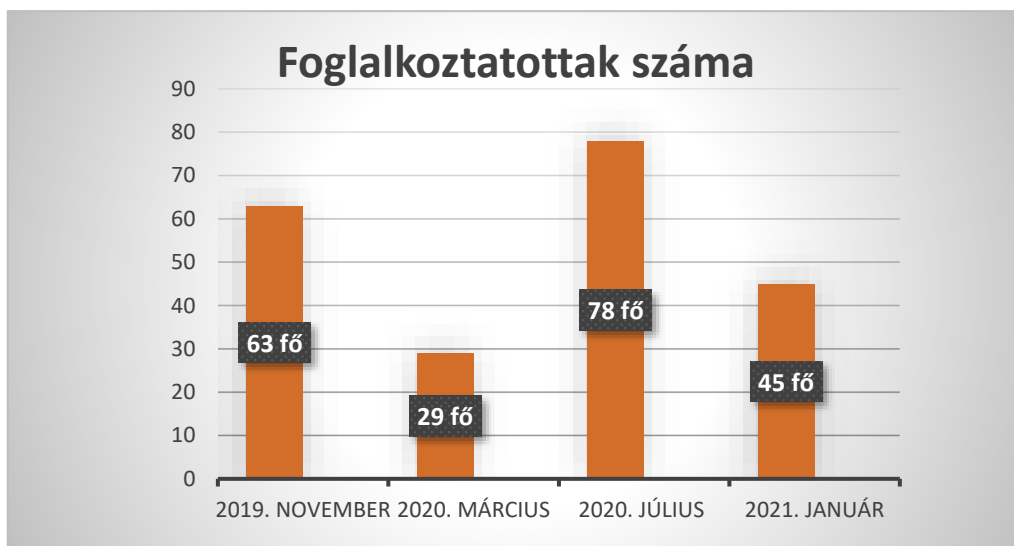
6.2 Emberi erőforrás gazdálkodásra való hatása

Az erősödő munkaerőhiány már a járvány előtt is jelentősen érzékelhető volt az építőipari szektorban. Az oka pedig a képzett munkaerőhiány, egészen a szakmunkásoktól a diplomás mérnökökig. Habár a szakképzett munkaerő folyamatos növekedő tendenciát mutat, a növekedés mégsem hozható egyensúlyba az építőipar növekedési tendenciájával. A munkavállalók abból adódóan, hogy az építőipar mindenhol rohamosan fejlődik, könnyen vándorolhatnak akár egy másik uniós tagállamba ahol a bérezés és a munkafeltételek kedvezőbbek mint Magyarországon (www.epiteszforum.hu).

A Mega-Sped Kft. foglalkoztatásában is megfigyelhető ez a drasztikus változás. 2019. novemberben az alkalmazotti létszám több mint kétszerese volt a 2020. márciusi adatokhoz

képest, amikor a járvány először jelent meg Magyarországon. Az első hullám végére, nyáron a foglalkoztatottság is helyreállt, hiszen a társaság újra teljes létszámmal tudott gazdálkodni, ami a második hullám végére, 2020. januárban ismét visszaesett, de kisebb mértékben, mint 2019-ben.

Ugyancsak fontos megjegyezni, hogy habár a koronavírus majdnem minden szektorban fokozott munkanélküliséget okozott, az építőipar szezonális is jelentősen hozzájárul a nagymértékű fluktuációhoz. Az építőipari „szezont” március közepétől-október közepéig tart általában, természetesen időjárás függvényében. Habár a társaság télen hó-és síkosságmentesítési munkákat végez, az évről-évre egyre enyhülő teleknek köszönhetően, mégsem tud annyi munkavállalót foglalkoztatni, mint a nyári szezonban. Tehát a nagymértékű különbséghez a nyári és téli időszaki foglalkoztatottságban ez is hozzájárul.

I.ábra: Foglalkoztatottak száma a Mega-Sped Kft-nél, saját szerkesztés

6.3 A munkafolyamatokra való hatása

A társaságban a Covid-19 első és második hullámában nem volt jelentős megbetegedés, viszont a harmadik hullámban nagyszámú megbetegedések, illetve halálos esetek történtek, amely nagymértékben befolyásolta a projektek kimenetelét. Több esetben emberi erőforrás átcsoportosítást kellett elvégezni, illetve prioritást kellett felállítani a futó projektek vonatkozásában, hogy elegendő munkavállaló álljon rendelkezésre az elvégzendő feladatokhoz. Példaként a 2021. április elejére tervezett aszfaltkeverés indítását április közepére kellett átütemezni, mivel a keverőtelep teljes személyzete megbetegedett. Az útépítési projektek kimenetelét is befolyásolja a harmadik hullám miatti tömeges megbetegedés,

helyettesítésekkel és alvállalkozók bevonásával oldja meg ezt az ideiglenes létszámhiányt a társaság.

Alapanyag tekintetében a 2021-es évben három céggel szerződött le a Mega-Sped Kft. Az egyik alapanyag beszállító viszont azt a döntés hozta, hogy csak készpénzre szolgál ki minden megrendelőt és megszünteti a halasztott fizetés lehetőségét. Az alapanyag beszállító a kiszámíthatatlan helyzetre hivatkozva hozta meg ezt a döntés, hiszen attól tartott, hogy leáll a gazdaság és a megrendelők nem tudják teljesíteni a fizetési kötelezettségeiket. Ez viszont a Mega-Sped Kft.-t arra készítette, hogy az összes alapanyagot a másik két leszerződött cégtől rendelje meg, hiszen ők bizalmukkal lojalitásra ösztönözték az építőipari vállalkozást.

A különféle auditokra, ISO, illetve keverőtelep auditálására online került sor, az ahhoz szükséges papírok bekérésével.

6.4 Munkavégzésre való hatása

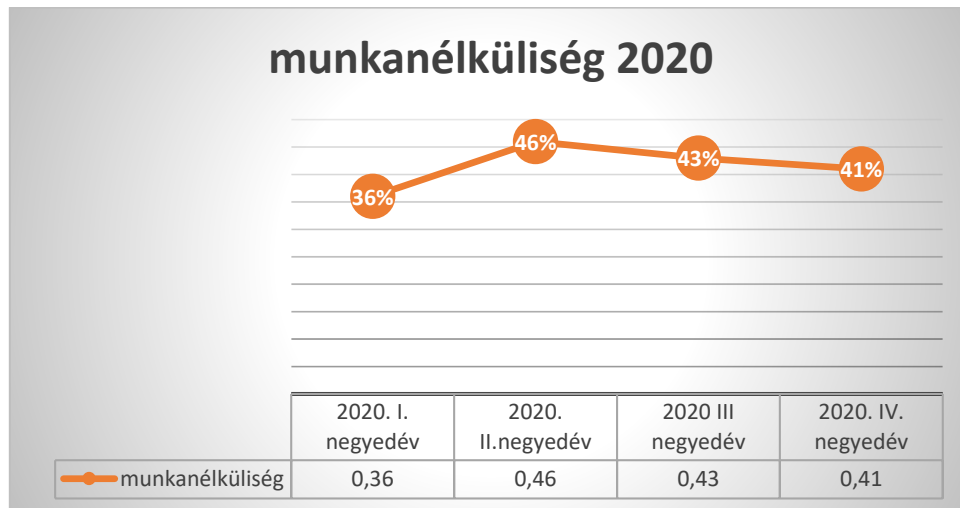
A Covid-19 által okozott munkahelyi tömeges megbetegedések elkerülése érdekében a legtöbb munkahely lehetőséget teremtett az otthoni munkavégzésre, vagyis home office-ra. A Mega-Sped Kft. is választási lehetőséget adott az irodistáinak erre. Leginkább a veszélyeztetett korban lévők, illetve anyukák számára volt könnyítés ez a lehetőség, hiszen a járvány miatt bezárt óvodák és iskolák komoly nehézséget okoztak a szülőknek gyerekeik elhelyezésében. Ezért a kormány rendeletbe foglalta a munkáltatóknak, hogy ahol lehetőség van otthoni munkavégzésre, ott törekedjenek arra. A társaságnál a gazdasági részlegen, a munkaügyi részlegen, illetve a jogi részlegen dolgozók körében lehetett ezt megvalósítani.

7 A társaság által igénybe vett, engedmények támogatási programok

Az Innovációs és Technológiai Minisztérium 2020 júniusában ismertette a Gazdaságvédelmi Foglalkoztatási Alap 2021. évi költségvetési javaslatát. A kormány alapvető missziójának mondható, hogy az emberek számára hosszú távon ne segélyeket, hanem munkát tudjon teremteni. A munkateremtésnek és a régiók közötti aránytalanság felszámolásának egyik fő alappillére a közfoglalkoztatottság. A koronavírus világjárvány miatt megemelkedett a regisztrált álláskeresők létszáma. A KSH adatai szerint a munkanélküliség 2017 óta nem volt ilyen magas az országunkban. A koronavírus kirobbanásakor Magyarországon összesen 54.000 fő vált gazdaságilag inaktívvá, 2.000 fő pedig teljes munkanélkülivé. Tehát az Alap célja az

előző évekhez hasonlóan, leszámolni a munkanélküliséggel közfoglalkoztatottság segítségével, vagy a közfoglalkoztatottak elhelyezésével a versenyszférában (*Innovációs és Technológiai Minisztérium, 2020*).

A munkahelyteremtő pályázatok esetében a Covid-19 miatt a kormány plusz kereteket biztosított a célból, hogy a koronavírus által sújtott ágazatokból munkanélkülivé vált munkavállalók visszakerüljenek a munka világába.

2.ábra: Munkanélküliség 2020
Forrás: KSH, 2020 alapján, saját szerkesztés

7.1 GINOP-5.1.1-15- Út a munkaerőpiacra

A GINOP-5.1.1-15 program fókuszában az alacsony iskolai végzettséggel rendelkezők foglalkoztatottsága áll, valamint a kompetens, jelenleg közfoglalkoztatott munkavállalók versenyszférában való foglalkoztatottsága. A kormány által kitűzött foglalkoztatottság hosszú távon úgy érhető el és tartható fenn, ha a munkavállalókat a versenyszférában foglalkoztatják és kizárólag azok kerülnek közfoglalkoztatottságba, akiknek nincs lehetőségük a versenyszférában elhelyezkedni. A program maximum 229 milliárd Ft támogatást biztosít a pályázók számára (*Út a munkaerőpiacra, 2015*).

A program kiemelt célcsoportjai:

- alacsony iskolai végzettségű álláskereső (ISCED 1-2)
- 25-30 év közötti pályakezdő álláskereső
- gyermekgondozást vagy hozzátartozó ápolását követően visszatérő álláskereső
- tartós álláskereső
- 50 év feletti álláskereső

- közfoglalkoztatottságból 30 napon belül kiléptettek, továbbá a közfoglalkoztatottságból a versenyszférába átkerülő munkavállalók

A program keretében igényelhető támogatások:

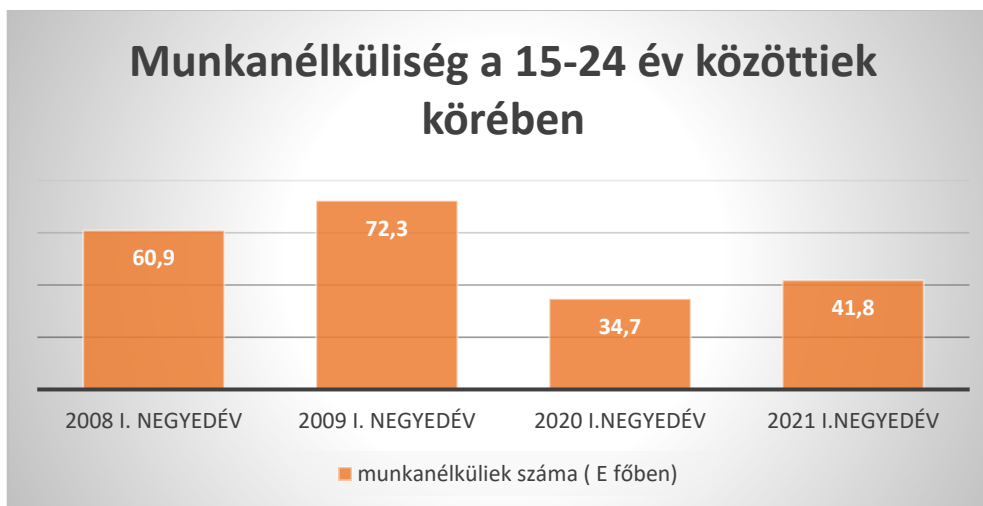
- bértámogatás
- bérköltés támogatás
- munkatapasztalat szerzés
- képzés
- vállalkozóvá válási támogatás
- lakhatási támogatás
- utazási költség támogatás

A társaság a program keretein belül két főt foglalkoztat, betanított munkásként az építkezéseken. A koronavírus által okozott megbetegedések, esetleges halálozások miatt sajnos a társaságnál új munkaerőkre volt szüksége.

7.2 GINOP-5.2.1-14 Ifjúsági Garancia program

A fiatalok munkanélküliségének csökkentése az Európai Unió egyik legnagyobb célkitűzése. A 2008-as gazdasági válság egyik tartós gazdasági hatása a fiatalok munkanélküliségi rátájának kedvezőtlen alakulása. 2013-ban az Európai Tanács felszólította az uniós tagállamokat, hogy vegyék fontolóra az Ifjúsági Garanciaprogram bevezetését. A gazdasági világválságot követően Magyarországon is megnőtt a 15-24 év közöttiek munkanélküliségi rátája. A programnak köszönhetően viszont 2014-re Magyarország az Unió átlag feletti értékekkel teljesített. A koronavírus világjárvány miatt ugyancsak a javuló tendenciában egy nagymértékű visszaesés történt (*Ifjúsági Garanciaprogram, 2020*).

Az alábbi táblázatban jól látható, hogy a munkanélküliség növekedése a fiatalok körében nem olyan mértékű volt, mint a 2008-as világválság idején, ennek ellenére is szükség volt a plusz keretek biztosítására.

*3.ábra: Munkanélküliség a 15-24 év közöttiek körében
Forrás: KSH, saját szerkesztés*

A program az olyan 14-25 év fiatalok számára jött létre, akik se nem dolgoznak, se nem tanulnak. Nekik 4 hónapon belül lehetőséget kell biztosítani szakmai munkatapasztalat szerzésre, munkában való elhelyezkedésre vagy tanulásra. A program több lépcsőben valósul meg, az elsődleges célcsoport a fél éven túl elhelyezkedni nem tudó fiatalok, majd ezt követően a többi nem dolgozó és nem is tanuló fiatalnak lehetőséget kínálni (*Ifjúsági Garanciaprogram, 2020*).

A program keretében 3 féle támogatást kaphatnak a munkáltatók: bértámogatási lehetőségeket, adókedvezményeket a Munkahelyvédelmi Akcióterv keretében, illetve gyakornokok foglalkoztatásának támogatását (www.ifjusagigarancia.gov.hu).

A gyakornokok foglalkoztatásának támogatására az ország elmaradottabb régióiból nyújthatók be pályázatok. Célja, hogy azok a fiatalok akik szakképzésben vettek részt munkatapasztalatot szerezzenek a gyakornoki helyek segítségével. A támogatás a gyakornok béréhez, munkahelyi mentorának bérpótlékához, illetve a gyakornoki hely eszközfejlesztéséhez, illetve a tárgyi feltételek biztosításához igényelhető. A gyakornok foglalkoztatását 9 hónapra kell vállalni 4,5 hónap támogatottság nélküli tovább foglalkoztatással (www.ifjusagigarancia.gov.hu).

A Munkahelyvédelmi Akcióterv keretein belül igényelhető adókedvezményeket a vállalkozások a 25 év alatti munkavállalókra tudják igénybe venni. A kedvezmény mértéke attól függ, hogy a munkavállaló mennyi idő előzetes munkaviszonnyal rendelkezik. Abban az esetben, ha a fiatal munkavállaló korábbi munkaviszonya legfeljebb 180 nap, akkor a vállalkozás számára igénybe vehető kedvezmény mértéke legfeljebb a 100.000 Ft 27%-a, mely maximum 2 évig folyósítható, amely azzal a hónappal ér véget, amikor a munkavállaló betölti

a 25. életévét. Abban az esetben, ha a munkavállaló munkaviszonyban töltött ideje több, mint 180 nap, akkor a kedvezmény mértéke 100.000 Ft 14,5 %-a, amely maximum 25.év betöltéséig folyósítható (www.ifjusagigarancia.gov.hu).

A bértámogatási lehetőségek keretein belül igényelhető támogatások egyike a foglalkoztatás bővítését szolgáló támogatás. A támogatás maximum 8 hónapra igényelhető további 4 hónap támogatás nélküli foglalkoztatottság mellett. A program keretein belül a munkavállaló vállalja, hogy hátrányos helyzetű vagy megváltozott munkaképességű munkavállalót foglalkoztat legalább napi 4 órában, ekkor a bér és szociális hozzájárulási adó 50%-a a támogatás keretein belül igénybe vehető összeg. Megváltozott munkaképességűeknél ez elérheti a 60%-ot, ha pedig vállalja a támogatott idő felével egyenlő tovább foglalkoztatást az összeg a bérnek és a szociális hozzájárulási adónak a 70%-a (www.ifjusagigarancia.gov.hu).

A másik lehetőség a bértámogatásra a bérköltség-támogatás, amely 3 konstrukcióban nyújtható be. Benyújtható maximum 90 napra, a munkabér és szociális hozzájárulási adó 100%-nak megfelelő támogatásért. Célja megmutatni a hátrányos helyzetűeknek, hogy ők is képesek a különböző munkavégzésekre valós keretek között, továbbá a foglalkoztatók előítéleteinek oldása, hogy egy megváltozott vagy hátrányos munkaképességű munkavállaló is képes a munkavégzésre. Továbbá igényelhető 10 hónapra további 5 hónap támogatás nélküli foglalkoztatási kötelezettséggel. Ebben az esetben is a munkabér, amely nem lehet több a minimálbér másfélszeresénél és az ahhoz tartozó szociális hozzájárulási adó 100 %-a. A harmadik konstrukció 6 hónapra szól, 3 hónap támogatás nélküli foglalkoztatási kötelezettséggel. Ennek a konstrukciónak az esetében a nem alacsony iskolázottságú munkavállalóknak a foglalkoztatására van lehetőség. A támogatottság maximum a garantált bérminimum másfélszerese és a szociális hozzájárulási adó 100%-a (www.ifjusagigarancia.gov.hu).

A társaság a bértámogatási program keretein belül 1 főt kezdett el foglalkoztatni a járvány alatt. Számára a 6 hónap + 3 hónappal támogatást vették igénybe. Munkaköre szorosan kapcsolódik a járvánnyal kapcsolatos védelmi teendőkhöz. Fő feladatai közé tartozik a kézfertőtlenítők ellenőrzése és feltöltése, nap közben a kilincsek, kapcsolók, illetve közösségi terek fertőtlenítése, a helységek esetleges ózongenerátorral történő fertőtlenítése, továbbá egyéb udvari munkálatok. Ez a program éppen megfelelő a járvány okozta esetleges új munkakörök betöltéséhez szükséges munkavállalók foglalkoztatottságához. Hiszen a dolgozó munkaköre valószínűsíthetően megszűnik a járvány végeztével. A hátrányos helyzetben lévő munkavállaló mégis kipróbálhatta magát egy valódi 8 órás munkakörben, amely későbbi munkatapasztalatába

is beleszámít majd. A másik lehetőség, hogy a járvány után a cégnél áthelyezik egy másik munkakörbe, ha mindkét fél érdeke, de erről még nem született döntés.

Versenyképesség növelő támogatási program

„A versenyképesség növelő támogatás célja, hogy a feldolgozóipari és üzleti szolgáltató központi szektorban működő közép- és nagyvállalatok számára segítséget nyújtson a koronavírus-járvány kitörése által nehéz helyzetbe kerülő vállalkozások számára a bevétel kieséseik és likviditási problémáik leküzdése érdekében. Az előleg formájában elérhető, vissza nem térítendő készpénztámogatás 2020. december 31-ig nyújtható a vállalatok számára, amelynek igénylése a pályázati adatlap és mellékleteinek a HIPA-hoz történő benyújtásával történik.” (www.hipa.hu)

A versenyképesség növelő támogatást a társaság a térkőgyártáshoz szükséges fejlesztésekre fordítja. A befolyt összegből térkőgyártógépet és a térkőgyártáshoz szükséges rakodógépeket vásároltak, továbbá egy ehhez szükséges csarnok építése van folyamatban. A projekt befejezésének határideje hivatalosan 2021. június 30., viszont a csarnoképítéshez szükséges építési engedélyt későn szerezték meg a hivatalok otthoni munkavégzése miatt. Ezáltal meghosszabbottak az építési határidők, így a projektek automatikus meghosszabbításra kerültek 2021. december 31-ig.

A társaság ezzel a pályázattal is többlábon állását biztosította, hiszen a fő profiljukba egy új üzletág kerül bevezetésre, amely a térkőgyártás. Ez több szempontból is hasznos a társaság számára, egyrészt képesek lesznek megrendelésekre térkövet gyártani, másrészt a saját útépitési, illetve ingatlanok építési munkáihoz is képesek lesznek a saját terméküket előállítani. Ezzel kevesebb beszállítót kell igénybe venni, amely költséghatékonyabb.

7.3 Hitelmoratórium

A koronavírus azonnali negatív gazdasági hatásait észlelve Magyar Nemzeti Bank azt tanácsolta a bankoknak, hogy a vállalkozásoknak biztosítsanak hitelmoratóriumot, ezzel megkönnyítve az életben maradásukat. A bankok életében a kis-és középvállalkozások kiemelt fontosságúak, a 2019-es évben 5122 milliárd forint hitelt nyújtottak számukra. Tekintve, hogy a koronavírus okozta válság nem volt előrelátható, így sajnos olyan vállalatok is fizetőképtelenné válhattak, amelyek alapesetben egyáltalán nem rendelkeznek magas kockázattal. A hitelmoratórium lehetősége azért nagyon fontos, hogy a bankok hitelei ne dőljenek be tömegesen. A bankok ugyan megtehetnék, hogy felmondják az összes nem teljesítő

ügyfelének hitelét, de az egyik félnek sem lenne előnyös, hiszen a bankok nem jutnának a pénzükhöz, a nem teljesítő vállalkozásnak pedig a működésének a végét is jelenthetné (www.bank360.hu).

A társaságnál a hitelmoratórium igénybevétele egy biztonsági stratégia volt, hiszen ebben a kiszámíthatatlan gazdasági helyzetben képtelenek voltak előre látni, hogy lesz-e elég megrendelésük, ahhoz, hogy képesek legyenek hiteleiket fizetni. Az összes hitelnél, ami leginkább beruházási és lízinghitel alkalmazták ezt a lehetőséget. A hitelmoratórium végével, amely jelenleg 2021. június 30. a társaság is elkezd újra törleszteni hitelét.

7.4 Szép Kártya kedvezményes adózás

A járványügyi intézkedésekhez kapcsolódóan a kormány a 2020 áprilisában szociális hozzájárulási adó mentessé tette a Szép Kártyát. A munkavállalónak csak az 15%-os SZJA-t kell megfizetni a béren kívüli juttatás ezen lehetőségénél, abban az esetben, ha ez nem haladja meg az alszámla értékhatárokat. Ez az értékhatár a szálláshely esetében évi 400 ezer forint, a vendéglátás alszámla esetében évi 265 ezer forint, a szabadidő alszámla esetében pedig 135 ezer forint a 2021-es évben. A hitelmoratóriumhoz hasonlóan itt is 2021. június 30. a kedvezmény lejárt (www.nav.gov.hu).

A koronavírus miatti éttermek és szálláshelyek bezártával, viszont a Szép Kártya alszámlái sajnos kihasználhatatlanná váltak, amely hatására a kormány 2021. április 15-én közzétette a rendeletet, amely a Szép Kártyák zsebeinek szabad átjárhatóságáról szól (178/2020. (IV.15.) Korm. rendelet).

Továbbá tekintve, hogy csaknem az egész 2020-as évünket a pandémia miatt otthon töltöttük, így a kormány a 2 évnél régebben utalt összegek ingyenes felhasználását a veszélyhelyzet lezárását követő 60 napig meghosszabbította. A veszélyhelyzet jelenleg május 23-ig tart, amelynek meghosszabbításáról még folynak a tárgyalások. A bankok a veszélyhelyzet végét követő 15 napon belül tájékoztatja a felhasználókat, hogy a 61. naptól milyen díjakat számít fel ezeknek az összegeknek a felhasználására (150/2021. (III.27.) Korm. rendelet).

7.5 Védőoltásra való ösztönzés

A koronavírus elleni védőoltások megjelenésével a munkáltatónak az az érdeke, hogy minél több munkavállalója éljen az oltás lehetőségével. Hiszen ezáltal elkerülhetők a tömeges megbetegedések miatti leállások. Jelenleg két esete van a védőoltásra való ösztönzésre a

munkáltatónak. Az egyik, hogy valamilyen hátrányos megkülönböztetés éri a munkavállalót, amennyiben nem él az oltás lehetőségével, a másik pedig, hogy valamilyen jutalomban, plusz juttatásban részesül, ha viszont él ezzel.

A Mega-Sped Kft. vezetési elveiből kifolyólag a negatív diszkrimináció semmi esetben sem jöhetett létre, hiszen ezek etikai helyessége megkérdőjelezhető és az eleve feszült és érzékeny téma a nem oltottak és oltottak között csak további negatív ellenérzést keltene azokban a munkavállalókban, akik nem szeretnék élni a védőoltás lehetőségével. Mivel a védőoltások jelenleg nem kötelezőek, így nagyon fontos, hogy el kell fogadni mindenki döntését. Továbbá az a munkáltató, aki negatív ösztönzési módszert alkalmaz, komoly jogi következményekkel is számolhat akár.

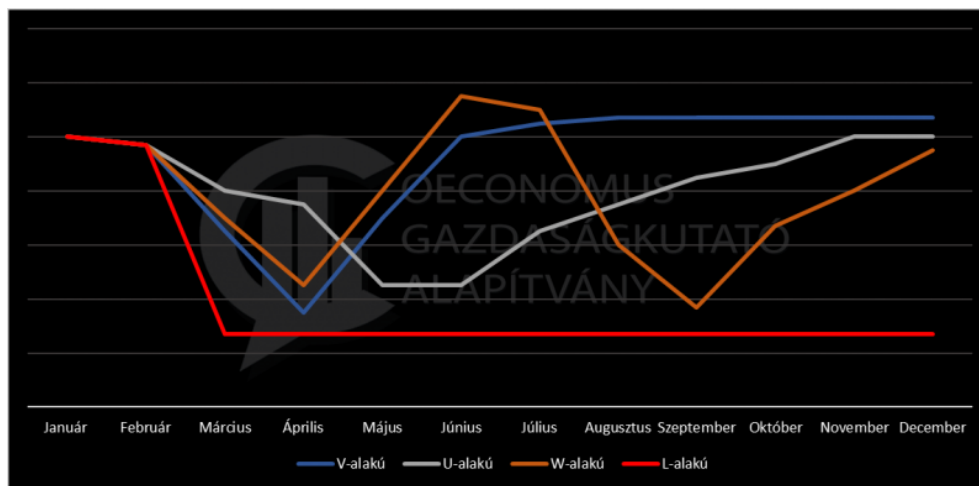
A társaság ezért a pozitív ösztönzési módszert választotta. Felmerült a maszk használatának elhagyása az oltottak között kérdésköre, de ez végsősoron ugyancsak feszültséget keltett volna a munkavállalók között és egyértelmű megkülönböztetés lett volna, hogy ki élt és ki nem élt az oltás lehetőségével. A cég ezért úgy döntött, hogy amíg a kormány nem rendelkezik másképp, addig ők is kérni fogják mindenkitől a maszkviselést. Végül a plusz szabadságnapok ösztönzési módszerét választották. Minden munkatárs aki élt a védőoltással kapott 2 szabadnapot az alapszabadságán felül. Jelenleg a koronavírus elleni védőoltásokat 2 dózisban adják be, egymástól eltérő napokon, ezért ha a munkavállaló arra a napra szeretne szabadságot kérni, akkor élhet ezzel a plusz szabadnapjai terhére. Ha a munkavállaló viszont nem él aznap a szabadságával, akkor is megkapja ezt a két ajándék szabadnapot.

8 A koronavírus hatásai a jövőre nézve

Magyarországon 2015 és 2019 között az éves GDP átlagos növekedése 4,1 % volt. Ennek a növekvő tendenciának a vége a koronavírus világjárvány okozta gazdasági világválság, mely során a magyar GDP 2020-ban 5,1%-kal csökkent (*McKinsey&Company Hungary, 2020*).

A McKinsey& Company az Oxford Economics közreműködésével kilenc forgatókönyvet vett vizsgálat alá nem sokkal a járvány kitörése után, amely a koronavírus jövőbeni gazdasági hatásainak a lehetséges formái. Sajnos a bizonytalanság e téren azóta is fennáll. Ezeket a forgatókönyvek globálisan vizsgálták, vagyis lehet némi eltérés országonként, földrészenként. Talán a legtöbb ország, köztük Magyarország is a V-vagy U-alakú válságot feltételezte. A vizsgált kilenc lehetséges forgatókönyv közül mindössze 4 feltételezi ugyanezt. Ezekben a világjárvány elterjedését kontrolálják és elkerülik a nagymértékű gazdasági és szerkezeti

károkat. Az U-alakú válság esetében a hirtelen gazdasági zuhanás után egy viszonylag hosszabb idő múlva áll rendbe a gazdaság, ezzel ellentétben a V-alakú válság után hirtelen áll helyre. Több mint 1 évvel a koronavírus megjelenése után az már tisztán látszik, hogy a V alakú forgatókönyv nem jött létre, hiszen a gazdaságnak ez esetben már 2020 nyarára vissza kellett volna állnia. A Mckinsey és Oxford Economics által tanulmányozott további öt forgatókönyv az L-, illetve W-alakú válságot feltételezi, amelyek igen drasztikus lehetőségek. A W alakú válság esetében a hirtelen gazdasági helyreállítás után egy újabb összeomlás jelentkezik, amely akár a korábbinál is nagymértékűbb. Amíg az L alakú a lehető legrosszabb forgatókönyv, amely során a nagymértékű gazdasági zuhanás után több év vagy évtizedre is megállhat a gazdaság és nem képes növekedni (Mckinsey&Company, 2020).

4. ábra: Sematikus ábra az ismert gazdasági alakzatokról a gazdasági teljesítmény függvényében Forrás: Flór, 2020
hivatkozza FRED, US. Bureau of Economic Analysis

A Magyar Nemzeti Bank 2020. novemberi Pénzügyi Stabilitási Jelentése viszont K-alakú kilábalást feltételez, hiszen amíg néhány szektor a koronavírus miatti megváltozott fogyasztói magatartás hatására profitál, addig egyes szektorok éppen ezért tartósan gazdasági csapdába kerültek, ahonnan nagyon hosszú idő lesz kijutni. Másrészt a magasan képzett munkaerő piaci helyzete stabil maradt, addig az eleve hátrányos helyzetűek hosszabb távon kiszorulhatnak a piacról (Magyar Nemzeti Bank, 2021).

A koronavírus fontos fejlődést hozott a munkafolyamatokba is, a járvány technikai fejlődésre és rugalmasságra készítette mind a munkavállalókat, mind a munkáltatókat. A hirtelen jött világjárvány miatt a vállalkozásoknak gyorsan kellett fejlődniük a tömeges megbetegedések elkerülése végett. Az első hullám kitörésekor az azonnali gazdasági leállás miatt a cégeknek meg kellett oldaniuk, hogy a munkavállalók otthon tudjanak maradni. Ezt többen a szabadság terhére, vagy munkaidőkerettel vitték véghez. Azonban azoknál a munkaköröknél, amelyeknél

elengedhetetlen a munkavégzés és nem állhat le a munkafolyamat ott otthoni munkavégzést rendeltek el a munkáltatók. Sajnos azonban vannak munkakörök, leginkább a fizikai munkások esetében amelyeknél lehetetlen home office-t létrehozni. Az otthoni munkavégzés a járvány előtt nem örvendett nagy népszerűségnek Magyarországon, hiszen a munkáltató oldaláról ez nagyfokú bizalmat követel meg, nem tudja, vagy csak nagyon nehezen kontrol alatt tartani foglalkoztatottját. Habár a munkavállalói oldal felől pozitívabb a hozzáállás, hiszen saját időbeosztással rendelkezik a személy, kevesebb stressz éri, illetve családosok esetében könnyebben összeegyeztethető a magánélettel. A koronavírus járvány azonban egy robbanást hozott home office terén, amely népszerűsége véleményem szerint a jövőben is megmarad. A világjárvány alatti intézkedések lehetővé teszik a feltételeket, hogy az otthoni munkavégzés továbbra is fent maradhasson.

Elképzeltető, hogy az építőipar területén is érzékelhetők lesznek a világjárvány hosszútávú hatásai és új igények jelennek meg. Amennyiben az otthoni munkavégzés tömegesen fennmarad, kevesebb irodaépületre lesz szükség és nagyobb lesz a kereslet egy otthoni irodaszoba kialakításához. A járvány alatt létrejöttek „mobilirodák”, amely mint egy különálló iroda kinézetét tekintve, melyet a kertbe lehet elhelyezni. Napjainkban a Covid-19 miatt kulcsfontosságú lett az egészség és az egészséges életmóddal kapcsolatos dolgok. Az épületek kivitelezésénél feltehetően nagyobb lesz a kereslet a megfelelő légszűrésre és szellőzőrendszerre. A karantén okozta bezártság után az emberekben felmerül az igény a kerttel vagy nagyobb zöld területtel rendelkező lakóépületre.

A Mega-Sped Kft. esetében a válságkezelés eszköze az innováció, amellyel a későbbiekben is tovább fejlődhet a cég. A járványkezelésre létrehozott pályázatokat kihasználva egy új iparágat hoztak létre a cégnél, a térkőgyártást, amely a későbbiekben a vállalat profitszerzésében nagy hatással lesz. Ezzel a legoptimálisabban kihasználva a pályázatot, hiszen a társaság ezzel nem csak a jelenlegi helyzetét erősítette a válság alatt, hanem egy jövőben megtérülő beruházási lehetőséget választott eszközként, amellyel tovább erősíti mostani és jövőbeli piaci helyzetét.

A társaságnál a home office bevezetésével a koronavírus alatt hatékonyabb lehet a későbbi munkavégzés is, hiszen eddig, ha valaki például a gyermeke betegsége miatt táppénzre vagy esetleg iskolai szünet miatt szabadságra kényszerült menni az, ha szeretne van lehetősége az otthoni munkavégzésre. Amely a munkáltató és a munkavállaló szempontjából is nagy előny. A járvány miatti otthoni munkavégzés alatt kialakult egy bizalom a munkavállalóval szemben a munkáltató részéről. Habár a cég továbbra sem áll át a home office lehetőségére, ilyen rendkívüli helyzetekben engedélyezi azt a dolgozóinak bizonyos munkakörökben.

9 Összegzés

A Covid-19 világjárvány megmutatta, hogy nem minden esetben tud egy vállalkozás felkészülni egy esetleges gazdasági válságra és sokszor a jól bevált válságmegelőzésre szolgáló rendszerek sem működnek, egy ilyen váratlanul hirtelen jött gazdasági összeomlás során.

A legtöbb világméretű gazdasági válság után nagymértékű változás történik. Valószínűsíthetően így lesz ez a koronavírus miatti válság után is. Nem csak gazdaságilag lesz hatalmas változás, de társadalmilag, technikailag és ideológiailag is. Azonban ennek a változásnak a folyamata még mindig bizonytalan, ahogy az is, hogy meddig küzdünk a járvány negatív hatásaival, illetve mi vár ránk a jövőre nézve. A cégek járvány miatti megszűnése arra ösztönzi a társaságokat, hogy nagyobb hangsúlyt fektessenek a jövőben a válságmegelőzésre, amit még az ilyen váratlan helyzetben is tudnak alkalmazni.

Nem lesz másképp ez a változás az építőiparban sem, hiszen a világjárvány a gazdaság minden területén új igények iránti keresletet hozott létre. Az építőiparban a Next Generation EU nagymértékű támogatásának fő célja, hogy az EU tagállamit felkészítse egy zöldebb, fentarthatóbb digitális átállásra. A kezdeményezés a környezetbarát gazdaság megvalósulásának eredményezését segíti.

Tapasztalataim szerint az építkezések során a legnagyobb problémák az építési törmelékek elhelyezése, illetve a magasabb CO₂-t kibocsátó gépjárművek használata. Az építőipari anyagok egyszeri használata már nem egy járható út napjainkban, ezért törekedni kell a lehető legtöbb építési hulladék újrahasznosítására. A társaság rendelkezik a törmelékek felhasználáshoz szükséges eszközökkel. Amennyiben az építési hulladékot ledarálják, az útépités során egy bizonyos százalékig vissza tudják forgatni az erőforrást az új munkába. Sajnos a magas CO₂ kibocsátással rendelkező gépjárműveket még napjainkban is használnak építkezéseken. Ennél sokkal fentarthatóbb mód lenne, ha az Euro IV besorolás alatti gépjárművek nem vehetnének részt a munkák során.

A home office bevezetésével jól látható volt, hogy milyen hatékonyan tud működni az otthoni munkavégzés, egyedi időbeosztással. Ezt sok vállalat a továbbiakban is fogja alkalmazni, melyhez megfelelő technikai rendszerre van szükség. A Mega-Sped Kft-nél is alkalmazzák ezt a továbbiakban meghatározott esetekben. Tapasztalataim szerint összességében jól működött a home office rendszere, viszont a legnagyobb problémát mégis a jól átláthatóság okozta. Hiszen az otthoni munkavégzés elrendelésekor a társaság beszerezte a megfelelő technikai

berendezéseket, amelyeket a munkavállaló hazavihetett és azokon a napokon amikor szükséges volt a személyes megjelenése, akkor is otthon hagyhatta. Viszont ez azt a problémát szülte, hogy sokszor azok a dokumentumok, amiken a munkavállaló otthon dolgozott, nem volt elérhető az irodában és fordítva. Ezért javaslataim alapján létrehoztak egy közös irodai meghajtót, amelyhez mindenki hozzáférhet, illetve egy VPN kapcsolati rendszert, mellyel bárholnan elérhető az otthoni, illetve a munkahelyen lévő számítógép.

Dolgozatomban áttekintettem a koronavírus negatív gazdasági hatásait, illetve Magyarország Kormányának és az Európai Uniónak arra adott válaszát. Továbbá elemeztem egy hazai kis-és középvállalkozás helyzetét a válság alatt, illetve megvizsgáltam a járvány esetleges jövőbeni hatásait.

10 Irodalomjegyzék

Felhasznált irodalom

1. Kende, T., ed., 2016. *Bevezetés az Európai Unió Politikáiba* [Digitális kiadás.]
Budapest: Wolters Kluwer Kft.
Elérhető: https://mersz.hu/hivatkozas/wk41_98_p1#wk41_98_p1 [Hozzáférés dátuma: 2021.02.25.]
2. Mellár, T., 2020. *A nagy magyar válságkezelés* s.l: Noran Libro Kiadó
3. Noszkay, E., 2018. *Változás- és válságmenedzsment az alapoktól* [Digitális kiadás.]
Budapest: Akadémiai Kiadó Elérhető:
https://mersz.hu/hivatkozas/dj297vevm_14_p1#dj297vevm_14_p1 [Hozzáférés dátuma: 2021.02.25.]

Internetes hivatkozások

1. bank360.hu, 2020. *MNB Vállalati hitelmoratóriuma* [online] Elérhető:
<https://bank360.hu/blog/mit-jelent-az-mnb-vallalati-hitelmoratoriuma> [Hozzáférés dátuma: 2021.04.25.]
2. bkik.hu, 2021. *Havi összefoglaló: A koronavírus járvány második szakaszának az építőiparra gyakorolt hatása* [online] Elérhető: <https://bkik.hu/hu/hirek/havi-osszefoglalo-a-koronavirus-jarvany-masodik-szakaszanak-az-epitoiparra-gyakorolt-hatasa> [Hozzáférés dátuma: 2021.03.15.]
3. cegkassza.blog.hu, 2020. *Amit a Krízis Garanciaprogramról tudni érdemes* [online] Elérhető:
https://cegkassza.blog.hu/2020/05/08/amit_a_krizis_garanciaprogramrol_tudni_erdemes [Hozzáférés dátuma: 2021.03.17.]
4. consilium.europa.eu, *Uniós válasz a koronavírus okozta Covid19-világjárványra* [online] Elérhető: <https://www.consilium.europa.eu/hu/policies/coronavirus/>
5. ec.europa.eu, 2021. *Az európai vállalkozások támogatása a világjárvány idején* [online] Elérhető: https://ec.europa.eu/info/live-work-travel-eu/coronavirus-response/jobs-and-economy-during-coronavirus-pandemic/supporting-european-businesses-during-pandemic_hu [Hozzáférés dátuma: 2021.05.10.]

6. ec.europa.eu, 2021. *Európai Helyreállítási terv* [online] Elérhető: https://ec.europa.eu/info/strategy/recovery-plan-europe_hu Hozzáférés dátuma: 2021.03.20.]
7. epiteszforum.hu, 2019. *Munkaerőhiány miatti árnövekedés az építőiparban* [online] Elérhető: <https://epiteszforum.hu/munkaerohiany-miatti-arnovekedes-az-epitoiparban> Hozzáférés dátuma: 2021.04.13.]
8. hipa.hu, 2020. *Új versenyképesség növelő támogatási program-pályázati felhívás* [online] Elérhető: [https://hipa.hu/uj-versenykepesség-novelő-támogatási-program](https://hipa.hu/uj-versenykepesség-novelő-támogatási-program-pályázati-felhívás) [Hozzáférés dátuma: 2021.03.15.]
9. ifjusagigarancia.gov.hu, 2020. *Adókedvezmények a Munkahelyvédelmi Akcióterv keretében* [online] Elérhető: <https://ifjusagigarancia.gov.hu/adokedvezmenyek-a-munkahelyvedelmi-akcioterv-kereteben> [Hozzáférés dátuma: 2021.03.17.]
10. ifjusagigarancia.gov.hu, 2020. *Bértámogatási lehetőségek* [online] Elérhető: <https://ifjusagigarancia.gov.hu/bertamogatasi-lehetosegek> [Hozzáférés dátuma: 2021.03.17.]
11. ifjusagigarancia.gov.hu, 2020. *Gyakornokok foglalkoztatásának támogatása* [online] Elérhető: <https://ifjusagigarancia.gov.hu/gyakornokok-foglalkoztatasanak-tamogatasa> [Hozzáférés dátuma: 2021.03.17.]
12. ksh.hu, 2021. *Építőipar* [online] Elérhető: <https://www.ksh.hu/epitoipar> [Hozzáférés dátuma: 2021.03.05.]
13. mckinsey.com 2020. *Safeguarding our lives and our livelihoods: The imperative of our time* [online] Elérhető: <https://www.mckinsey.com/business-functions/strategy-and-corporate-finance/our-insights/safeguarding-our-lives-and-our-livelihoods-the-imperative-of-our-time#> [Hozzáférés dátuma: 2021.05.01.]
14. nav.gov.hu, 2021. *SZÉP-kártya 2021. évi juttatása* [online] Elérhető: https://www.nav.gov.hu/nav/ado/szja/SZEP_kartya_2021_evi20210107.html [Hozzáférés dátuma: 2021.04.30.]
15. parlament.hu, 2020. *XLVII. Gazdaságvédelmi Alap* [online] Elérhető: https://www.parlament.hu/irom41/10710/adatok/fejezetek/47_gfa.pdf Hozzáférés dátuma: 2021.04.18.]
16. vallalkozztudatosan.hu, 2020. *Már elérhető a 1490 milliárdos koronavírus-mentőcsomagprogramjai* [online] Elérhető: <https://www.vallalkozztudatosan.hu/?p=1556> [Hozzáférés dátuma: 2021.03.07.]

17. valsagcsomagok.hiventures.hu, *Kkv Mentőprogram* [online] Elérhető:
<https://www.valsagcsomagok.hiventures.hu/kkv-mento> [Hozzáférés dátuma:
2021.03.17.]
18. valsagcsomagok.hiventures.hu, *Krízis I. program* [online] Elérhető:
<https://www.valsagcsomagok.hiventures.hu/krizis-i> [Hozzáférés dátuma: 2021.03.17.]
19. valsagcsomagok.hiventures.hu, *Startup Mentőprogram* [online] Elérhető:
<https://www.valsagcsomagok.hiventures.hu/startup-mento> [Hozzáférés dátuma:
2021.03.17.]

Törvények

1. *150/2021. (III.27.) Korm. rendelet a Széchenyi Pihenőkártya felhasználásának veszélyhelyzettel kapcsolatos különös szabályainak újbóli bevezetéséről* Elérhető:
<http://www.kozlonyok.hu/nkonline/MKPDF/hiteles/MK21052.pdf> [Hozzáférés dátuma: 2021.05.01.]
2. *178/2020. (IV.15.) Korm. rendelet a Széchenyi Pihenőkártya kibocsátásának és felhasználásának szabályairól szóló 76/2018. (IV.20.) Korm. rendelet módosításáról* Elérhető:
<http://www.kozlonyok.hu/nkonline/MKPDF/hiteles/MK21063.pdf>
[Hozzáférés dátuma: 2021.05.01.]
3. *Európai Parlament és Tanács, rendelet, 2020. 2020/672. 2020. május 19. Tanács rendelet a Covid19- világjárvány miatt felmerülő szükséghelyzeti munkanélküliségi kockázatokat mérséklő ideiglenes támogatást nyújtó európai eszköz (SURE) létrehozásáról* Elérhető:
<https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=A2000672.COUC&dbnum=57> [Hozzáférés dátuma: 2021.03.22.]

Jelentések:

1. Magyar Nemzeti Bank, 2020. *Pénzügyi Stabilitási Jelentés 2020. november* [online] Elérhető:
<https://www.mnb.hu/letoltes/penzugyi-stabilitasi-jelentes-2020-november.pdf> [Hozzáférés dátuma: 2021.03.22.]
2. McKinsey&Company Hungary, 2020. *Repülőrajt: A magyar gazdaság növekedési pályája 2030-ig* [online] Elérhető:
https://www.mckinsey.com/~/_media/McKinsey/Locations/Europe%20and%20Middle%20East/Hungary/Our%20Insights/Flying%20start%20Powering%20up%20Hungary%20for%20a%20decade%20of%20growth/McKinsey-Hungary-2030-Report-HU.pdf
[Hozzáférés dátuma: 2021.05.05.]

Ábrák:

1. Flór, N, 2020. *Számháború helyett betűháború: A V, U, W és L-alakú recessziók bemutatása* [online] Elérhető: <http://www.oeconomus.hu/irasok/szamhaboru-helyett-betuhaboru-a-v-u-w-es-l-alaku-recessziok-bemutatasa/> [Hozzáférés dátuma: 2021.05.05.]
2. ksh.hu, *A 15-74 éves népesség gazdasági aktivitása korcsoportok és nemek szerint , 2008. I.negyedév* [online] Elérhető: http://www.ksh.hu/docs/hun/xtabla/munkero/tablmp081_06.html [Hozzáférés dátuma: 2021.04.10.]
3. ksh.hu, *A 15-74 éves népesség gazdasági aktivitása korcsoportok és nemek szerint , 2009. I.negyedév* [online] Elérhető: http://www.ksh.hu/docs/hun/xtabla/munkero/tablmp091_03.html [Hozzáférés dátuma: 2021.04.10.]
4. ksh.hu, *Gyorstájékoztató- Munkanélküliség 2020.* [online] Elérhető: <https://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/gyor/mun/mun2004.html> [Hozzáférés dátuma: 2021.04.10.]
5. ksh.hu, *Gyorstájékoztató- Munkanélküliség 2021.* [online] Elérhető: <http://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/gyor/mun/mun2103.html?lang=hu> [Hozzáférés dátuma: 2021.04.10.]
6. ksh.hu, *Gyorstájékoztatók* [online] elérhető: <https://www.ksh.hu/munkanelkuliseg> [Hozzáférés dátuma: 2021.04.17.]

Pályázatok

1. GINOP-5.1.1-15- *Út a munkaerőpiacra*, 2015.
2. GINOP-5.2.1-14 *Ifjúsági Garancia program*, 2020.